

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

4 december 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de resultaten van het spijbelactieplan	1
Vraag om uitleg van mevrouw Monica Van Kerrebroeck tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over veiligheid in en rond scholen en de rol van de preventieadviseur	5
Vraag om uitleg van mevrouw Laurence Libert tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de communicatie aan scholen over softdrugs	6

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de resultaten van het spijbelactieplan

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, om de spijbel- en schoolverzuimproblematiek aan te pakken, gaf de Vlaamse Regering in 2006 haar goedkeuring aan het spijbelactieplan 'Een sluitende aanpak voor spijbelen en schoolverzuim'. Het plan bevat twaalf te ondernemen acties om de problematiek aan te pakken. Daarbij werden al verscheidene positieve stappen gezet. In uitvoering van het spijbelactieplan werd onder meer de controle op de inschrijvingen effectiever en efficiënter gemaakt. Zo is in het schooljaar 2007-2008 de procedure vervroegd van 1 oktober naar de derde schooldag. Bovendien worden niet enkel leerlingen van bepaalde leeftijdscategorieën gecontroleerd, maar alle leerlingen. De leerplichtcontrole is, met andere woorden, versneld en veel completer geworden.

In het schooljaar 2005-2006 werden in het secundair onderwijs 3395 meldingen van problematische afwezigheden geregistreerd. In het schooljaar 2006-2007 waren er dat in het secundair onderwijs 4142. Uit de gegevens die de secundaire scholen bezorgen aan het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) blijkt dat de meldingen van problematische afwezigheden blijven toenemen. Mijnheer de minister, bij de bespreking van de beleidsbrief hebben we het daar al even over gehad. U hebt toen gezegd dat er een betere registratie is, en dat er dus ook een stijging is van het aantal meldingen van problematische afwezigheden.

Door de nieuwe reglementering rond studiefinanciering kunnen hardnekkige spijbelaars hun schooltoelage verliezen. Indien ze twee schooljaren op rij dertig halve dagen problematisch afwezig zijn, dan moeten ze hun toelage voor het tweede jaar terugbetalen. In de loop van september 2008 verscheen in de media dat het departement Onderwijs meer dan 4000 waarschuwingsbrieven had verstuurd aan de ouders van hardnekkige spijbelaars. Er zouden toch nogal wat gezinnen zijn die geen schooltoelage meer zouden krijgen.

Er is heel wat op gang gebracht. Er worden verscheidene initiatieven genomen, extra financiële middelen vrijgemaakt, communicatieacties opgezet. Na een bepaalde

periode is het ook interessant te kijken wat er nu precies gedaan is. We zien een stijging. We moeten echter ook de betekenis in rekening brengen en kijken naar de effecten op het terrein van de acties die al ondernomen werden.

Mijnheer de minister, in antwoord op mijn schriftelijke vraag van vorig jaar stelde u specifieke acties te plannen voor verschillende doelgroepen. Ook werd een project opgezet rond communicatie bij moeilijk te bereiken doelgroepen. Welke positieve resultaten werden al geboekt op het vlak van de communicatie? Wat is de stand van zaken met betrekking tot de preventieve acties die vanuit de LOP's (Lokaal Overleg Platform) werden opgezet?

Hoe wordt het voornemen om de samenwerking tussen organisaties van maatschappelijk kwetsbare groepen, ervaringsdeskundigen en brugfiguren te bevorderen, gestimuleerd door de LOP's? Hoe wordt deze werking geëvalueerd?

Welke concrete resultaten leverden de schooldoorlichtingen op met betrekking tot het beleid omtrent spijbelen dat scholen in samenspraak met de CLB's (Centra voor Leerlingenbegeleiding) uitbouwen?

Sinds vorig jaar worden kortdurende en langdurige time-outprogramma's gefinancierd. Hoeveel leerlingen hebben daaraan deelgenomen en hoeveel hebben ze succesvol beëindigd? Hoeveel leerlingen hebben het traject waarvoor ze waren ingeschreven, succesvol doorlopen?

Welke resultaten levert de samenwerking met de jeugdcriminologen van de jeugdparketten op om het probleem van hardnekkige spijbelaars aan te pakken?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, collega's, het spijbelbeleid dat we tijdens deze regeerperiode voeren, heeft er alleszins toe bijgedragen dat heel wat actoren – zowel binnen als buiten de onderwijswereld – zich bewust zijn geworden van hun rol binnen de aanpak van spijbelen.

Ik zal beginnen met enkele beschouwingen over de aanpak binnen het onderwijs. Scholen en CLB's zijn de afgelopen jaren steeds beter gaan registreren en zijn gevoeliger geworden voor allerlei signalen van leerlingen. Er kunnen immers heel wat verschillende redenen zijn waarom een leerling niet naar school

komt. Spijbelen kan een signaal zijn van andere problemen. En ook gewettigde afwezigheden, bijvoorbeeld veel korte ziekteperiodes, kunnen een teken zijn dat er iets anders aan de hand is. Dat alles is signaalverzuim en scholen en CLB's hebben er daarom hoe langer hoe meer oog voor.

Naast de toenemende aandacht voor allerhande vormen van afwezigheden, maken scholen en CLB's steeds meer werk van een preventieve aanpak om spijbelen te voorkomen. Om hen te ondersteunen om het spijbelbeleid van de eigen school kritisch te bekijken of om hen op weg te helpen om een sterk spijbelbeleid uit te bouwen, ontvingen ze begin november een spijbelkijkwijzer, die daarbij als leidraad kan dienen.

Naast de resultaten die we binnen Onderwijs geboekt hebben, is er in het kader van mijn spijbelactieplan ook heel wat vooruitgang geboekt in de samenwerking met Welzijn, Justitie, politie, de medische sector én de lokale besturen. Al deze actoren zijn zich meer en meer bewust van hun rol in de aanpak van spijbelen en dat zowel voor wat het curatieve als het preventieve onderdeel van de aanpak van spijbelen betreft. De lokale aanpak van spijbelen werd duidelijk versterkt en de verschillende actoren hebben elkaar de afgelopen periode beter leren kennen, waardoor hun werking wat de aanpak van spijbelen betreft op elkaar afgestemd kon worden.

Mijn administratie en ik hebben samen met verschillende partners heel wat werk gemaakt van gerichte informatiecampagnes ten aanzien van huisartsen, hulpverleners, ouders van kleuters, schoolsecretariaten, lokale besturen, onthaalbureaus enzovoort. Zoals ik daarnet al zei, ontvingen alle scholen, CLB's en pedagogische begeleidingsdiensten begin november een spijbelkijkwijzer. Scholen vinden daarin vragen, voorbeelden en andere informatie waarmee ze aan de slag kunnen om hun eigen spijbelbeleid onder de loep te nemen en verder uit te werken.

Een andere informatiecampagne focuste zich op de schoolsecretariaten van het lager en het secundair onderwijs. Bij het einde van het schooljaar werden zij tijdens de Ronde van Vlaanderen geïnformeerd over het spijbelbeleid en de centrale rol die ze spelen in de aanpak van spijbelen en schoolverzuim.

Een derde grote informatiecampagne vond plaats in oktober 2007. Toen lanceerde ik de spijbelbrochure, waarin verschillende actoren aan het woord komen over hun rol in de aanpak van spijbelen. Deze spijbelbrochure werd ruim verspreid naar alle leerkrachten, scholen, CLB's, huisartsen, steden en gemeenten, comités voor bijzondere jeugdzorg, centra voor algemeen welzijn (caw's), Jongeren Informatie Punten (JIP's), Jongeren Advies Centra (JAC's), parketcriminologen, aanspreekpunten bij de politie, LOP's enzovoort.

Tegelijk met de spijbelbrochure werd de vernieuwde website (www.ond.vlaanderen.be/leerplicht) bekend gemaakt. Op deze website kan iedereen die meer wil weten over spijbelen, de mogelijke oorzaken van spijbelen of de betrokken actoren terug vinden. Deze website is voortdurend in beweging en wordt regelmatig geactualiseerd. Voor elk van de twaalf acties van het spijbelactieplan wordt een stand van zaken gegeven en gezegd wat er nog op stapel staat. Dankzij deze website kunnen artsen ook snel de CLB-arts van hun minderjarige patiënten terugvinden. Voor deze artsen maakte mijn administratie ook een handige spijbelinlegger, waarmee via een zestal vragen en antwoorden duidelijk werd gemaakt hoe artsen scholen kunnen helpen om spijbelen te detecteren en aan te pakken.

Verder verkennen we momenteel hoe we ouders en leerlingen die we tot nog toe moeilijk konden bereiken, meer kunnen betrekken bij de school. Hiervoor werd een werkgroep opgericht, waarin onder meer vertegenwoordigers zetelen van onderwijs, de LOP's, allochtone organisaties en organisaties waar armen het woord nemen.

Tot slot wil ik wijzen op de situatie van de leerlingen die gedomicilieerd zijn in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Op zich is dat ook een aparte doelgroep. Zoals u hebt vernomen, heb ik op 12 november een samenwerkingsprotocol gesloten met mijn Franstalige collega, minister Dupont, over de controle van de leerplicht in Brussel. Tevens hebben alle Brusselse burgemeesters zich via de ondertekening van een engagementsverklaring akkoord verklaard om mee te strijden tegen het fenomeen van nergens ingeschreven leerlingen.

Ik besef dat het echte werk nu pas begint, maar ik denk dat dit samenwerkingsprotocol niet alleen een belangrijk signaal is, maar tevens het begin van een samenwerking die ervoor zal zorgen dat in Brussel, net zoals in Vlaanderen, de aanpak van absoluut schoolverzuim ernstig wordt genomen. Ik heb in ieder geval de afgelopen maanden mogen ervaren dat dit thema ook hoog aan de agenda staat bij minister Dupont en bij minister-voorzitter Picqué.

Mevrouw Helsen, steeds meer LOP's tonen interesse in het werken rond spijbelen. In heel wat LOP's bestaan al overlegfora over deze thematiek en worden er heel wat acties opgezet, zoals wijzen op het belang van naar school gaan vanaf de eerste schooldag, werken rond kleuter-participatie, afspraken maken binnen het LOP omtrent het uitsluiten van leerlingen om te vermijden dat leerlingen schoolloos worden, samenwerken met artsen binnen het LOP rond spijbelen enzovoort.

Sinds vorig schooljaar is er daarom een werkgroep opgericht met enkele LOP-deskundigen en het spijbelteam

van het Departement Onderwijs en Vorming, om te bekijken hoe de LOP's verder ondersteund kunnen worden in het werken rond spijbelen. Deze werkgroep bekijkt ook hoe de betrokkenheid van organisaties van maatschappelijk kwetsbare groepen, ervarings-deskundigen en brugfiguren binnen de LOP's nog verhoogd kan worden. Uit een analyse binnen de LOP's bleek namelijk dat er nog niet zo veel fora zijn waarbinnen er met deze organisaties overleg wordt gepleegd over spijbelen. Het spijbelteam heeft tevens aan de begeleiders diversiteit van de LOP's aandacht gevraagd voor het thema spijbelen. Het spijbelactieplan werd aan hen voorgesteld op 30 april 2008.

Het spijbelteam zat het afgelopen schooljaar verschillende keren samen met vertegenwoordigers van de verschillende inspectiekorpsen. Mede op basis van de resultaten van deze gesprekken is het idee van de kijkwijzer voor scholen ontstaan, die daarna verder is uitgewerkt in samenwerking met de pedagogische begeleidingsdiensten. Bedoeling is dat deze kijkwijzer een instrument is voor scholen en CLB's om naar hun beleid te kijken, afspraken te maken en taken te verdelen.

Momenteel is de manier van doorlichten bovendien onderwerp van meer grondige discussies in het kader van het ontwerp van decreet betreffende de kwaliteit in het onderwijs. Een van de doelstellingen van dit ontwerp-decreet is te komen tot een gedifferentieerde manier van doorlichten, waarbij de inspectie op basis van een vooronderzoek kijkt waar het meeste aandacht naartoe moet gaan tijdens de doorlichting. Het spijbelbeleid van scholen is een van de thema's die daarbij grondiger geanalyseerd kunnen worden.

Samen met mijn collega van Welzijn minister Vanackere financier ik dit schooljaar al voor het derde schooljaar op rij veertien organisaties om time-outprojecten aan te bieden, zowel kortdurende als langdurige. In totaal doorliepen 1736 jongeren deze programma's gedurende de afgelopen twee schooljaren. Voor het huidige schooljaar 2008-2009 beschik ik nog niet over aantallen. Binnen de lange time-outprojecten werden er in totaal 380 leerlingen opgevangen. Dat komt neer op 183 leerlingen in 2006-2007 en 197 in 2007-2008. De korte time-out bood opvang aan 1356 leerlingen. 639 leerlingen in 2006-2007 en 717 in 2007-2008.

Over de vraag of die projecten al dan niet succesvol waren, ga ik me nu nog niet uitspreken. Ik wacht daarvoor op de resultaten van het evaluatieonderzoek door de K.U.Leuven, dat momenteel loopt. Tegen eind december 2008 zullen de resultaten beschikbaar zijn.

De samenwerking die werd opgezet met de parketcriminologen jeugd en gezin heeft al een aantal resultaten opgeleverd. Voor de dossiers van leerlingen die niet in orde zijn in het kader van de leerplichtcontrole – niet

ingeschreven in een school, noch een aanvraag voor huisonderwijs ingediend, noch vrijgesteld van de leerplicht –, is er nu al een duidelijk justitieel sluitstuk. Vroeger werden deze dossiers ook doorgestuurd naar de parketten, maar was er geen zekerheid over het vervolg. Met de aanstelling van de parketcriminologen heeft mijn administratie nu in elk parket een duidelijke contactpersoon om de dossiers naar door te sturen. De dossiers worden nu behandeld en er is een systeem van feedback ingesteld, waardoor mijn administratie weet of ze een leerling als in orde kan beschouwen of niet.

Onlangs werd deze samenwerking vastgelegd in een samenwerkingsprotocol tussen de administrateur-generaal van het Agentschap voor Onderwijsdiensten en elk Vlaams parket. Zo goed als alle Vlaamse parketten hebben dit samenwerkingsprotocol al ondertekend. Ook de zorgwekkende dossiers, dossiers van hardnekkige spijbelaars – mensen die ingeschreven zijn, maar niet naar school komen – waarvoor school en CLB na een doorgedreven begeleiding geen oplossing vinden, worden doorgestuurd naar de parketcriminologen en ook hierover wordt feedback bezorgd.

Steeds meer worden lokale spijbelplannen uitgewerkt. De parketcriminologen vervullen hierin vaak een voortrekkersrol. Onder andere in de gerechtelijke arrondissementen Mechelen, Gent, Antwerpen en Brugge zijn er lokale samenwerkingsafspraken voor de aanpak van spijbelen tussen scholen, CLB's, eventueel hulpverlening, politie en parket. Ik moedig die lokale spijbelaanpak sterk aan, omdat men lokaal korter op de bal kan spelen en beter op de hoogte is van de achtergrond van de leerling.

In opvolging van een overleg dat ik met federaal minister van Justitie Vandeuren had over de aanpak van spijbelen door de parketten, werkt de administratie van Justitie momenteel aan afspraken over de aanpak van spijbeldossiers binnen de parketten. Mijn administratie wordt hier nauw bij betrokken. De parketcriminologen spelen hier tevens een belangrijke rol. Zij proberen om de aanpak van spijbelaars in de verschillende parketten te stroomlijnen, om zo meer rechtsgelijkheid te creëren.

Mevrouw de voorzitter, dit als overzicht van het spijbelbeleid. Ik denk dat we op die manier kunnen aantonen dat we belangrijke vooruitgang geboekt hebben.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mijnheer de minister, ik dank u voor het uitgebreide antwoord op de verschillende vragen die ik heb gesteld.

Ik denk dat het duidelijk is dat er heel wat in beweging is. Er worden positieve stappen vooruit gezet.

Ik zou op enkele punten nog willen reageren. Mijnheer de minister, u stelt dat u aan de scholen een spijbelkijker hebt aangeboden als instrument. Het is positief dat dit instrument ter beschikking wordt gesteld. Ik vang van op het terrein wel op dat het zeer belangrijk is om vanuit de overheid ook goed op te volgen wat effectief gebeurt met dat instrument. Scholen gaan daar erg verschillend mee om. De ene school doet daar weinig mee en er zijn scholen die dat bespreken. Er wordt aangegeven dat het een interessant instrument is om het spijbelbeleid in kaart te brengen en er een beleid rond te ontwikkelen en het wordt voorgesteld als een instrument dat bruikbaar is op een lerarenvergadering.

Als het gaat over het creëren van een positief schoolklimaat, is het ook heel interessant dat deze spijbelkijker niet enkel als een instrument gebruikt wordt door leerkrachten en inspectie, het moet ook een instrument zijn dat gebruikt kan worden door leerlingen en ouders. Zij kunnen vaak heel positieve zaken inbrengen met betrekking tot het aanwezige schoolklimaat.

Er zijn positieve initiatieven genomen voor de schoolsecretariaten. Op het terrein wordt vastgesteld dat het belangrijk is om goed op te volgen op welke manier scholen omgaan met de medische attesten. Er is duidelijke informatie gegeven vanuit de overheid dat het een mogelijk knelpunt kan zijn, maar op het veld wordt vastgesteld dat het voor scholen niet altijd vanzelfsprekend is om daar op de gepaste wijze mee op te gaan. Ook daar rijst de vraag om als overheid goed op te volgen wat scholen daar precies mee doen.

Over de time-outprojecten hoor ik alleen maar positieve signalen. Ik ben zelf ook nieuwsgierig naar de evaluatie, die een van de volgende weken bekendgemaakt wordt. De externe time-outprojecten zijn heel zinvol, want het is een van de manieren om die jongeren toch nog te bereiken, omdat dat via de school niet mogelijk is. De interne time-out op school, in een vrij vroeg stadium, zou ook preventief een goed effect kunnen hebben.

Vanuit de jeugdcriminologen bereikt me de ergernis dat het moeilijk is om een goede samenwerking tot stand te brengen met de scholen en de CLB's, omdat ze stoten op een bepaling van het decreet Rechtspositie van de minderjarige. Daar is uitdrukkelijk in opgenomen dat het voor de CLB's niet mogelijk is om informatie ter beschikking te stellen indien de plus-twaalfjarige daartoe niet schriftelijk de toestemming geeft. Dat betekent dat het niet mogelijk is voor de CLB's om die informatie ter beschikking te stellen van concrete gevallen indien de jeugdcriminologen erom vragen. Ze geven aan dat het in de werking net nodig is om die informatie wel ter beschikking te kunnen krijgen. Voor de CLB's is dat een zeer moeilijke vraag omdat ze volgens het decreet op de rechtspositieregeling van de minderjarige er de toelating

niet toe krijgen. Ik denk dat het belangrijk is te bekijken op welke manier we dat kunnen oplossen.

Minister Frank Vandenbroucke: Naar welk decreet verwijst u?

Mevrouw Kathleen Helsen: Het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositieregeling van de minderjarige in de integrale jeugdhulp.

Minister Frank Vandenbroucke: Onder welke bevoegdheid valt dat?

Mevrouw Kathleen Helsen: Welzijn.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik moet dat onderzoeken. Ik ben een beetje verrast, maar ik ga er niets over zeggen.

Mevrouw Kathleen Helsen: Dat probleem doet zich op het terrein voor. Als we daar via de decreten een oplossing aan kunnen geven, zal het werk op het terrein veel vlotter kunnen verlopen omdat momenteel die samenwerking om die reden zeer moeilijk tot stand komt. *(Opmerkingen van de heer Robert Voorhamme)*

Minister Frank Vandenbroucke: Spreekt u over minderjarigen of min-twaalfjarigen?

Mevrouw Kathleen Helsen: Het gaat over de rechtspositie van de minderjarige. Daarin staat opgenomen dat kinderen vanaf twaalf jaar zelf de toestemming moeten geven aan de CLB's om informatie over hen ter beschikking te stellen. Dat betekent dat een plus-twaalfjarige die vrolijk spijbelt, de toestemming moet geven aan het CLB om informatie te geven over zijn situatie. U begrijpt dat dergelijke kinderen dat in zeer weinig gevallen zullen doen.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: In het laatste nummer van het Tijdschrift voor Onderwijsrecht en Onderwijsbeleid staat daarover een artikel.

Minister Frank Vandenbroucke: Het Spijbelteam laat mij intussen weten dat zij van het probleem op de hoogte zijn. Daarom zijn het ook de scholen die moeten aanmelden bij politie en/of parket. Bovendien vinden zij het sowieso geen goed idee dat de CLB's aanmelden aangezien zij in een hulpverlenende relatie staan met de jongeren en deze relatie niet mogen hypothekeren. De parketcriminologen weten ook zeer goed dat het CLB niet aanmeldt en delen dat standpunt.

In de nota die het Spijbelteam momenteel voorbereidt samen met Binnenlandse Zaken over de omzendbrief PLP41 betreffende de samenwerking tussen scholen en aanspreekpunten politie wordt dit eveneens nog eens duidelijk gesteld. Deze nota kan aangewend worden

om het terrein hier nog bijkomend rond te sensibiliseren. De nota moet nog definitief goedgekeurd worden door Binnenlandse Zaken. Daarna kan de nota verspreid worden. Deze verspreiding wordt momenteel al voorbereid samen met het agentschap communicatie.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *De heer Dirk De Cock treedt als voorzitter op.*

Vraag om uitleg van mevrouw Monica Van Kerrebroeck tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over veiligheid in en rond scholen en de rol van de preventieadviseur

De voorzitter: Mevrouw Van Kerrebroeck heeft het woord.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, onlangs konden we lezen dat er jaarlijks 90.000 ongevallen gemeld worden binnen de scholen. Waarschijnlijk zijn dat er heel wat tijdens de lessen Lichamelijk Opvoeding maar ook tijdens praktijkvakken enzovoort. Daarbij telt men nog niet de ongevallen die plaatsvinden op de weg van en naar de school.

U hebt hiervoor een internettenwerkgroep opgericht. Zijn er door die groep al voorstellen aan u geformuleerd? Zo ja, kunnen we op de hoogte gebracht worden van die voorstellen?

Hebben alle scholen een eigen gezondheidsbeleidsplan? Wordt dat geëvalueerd? Of wordt het alleen geëvalueerd bij de doorlichting? Ik denk dat het belangrijk genoeg is om dat regelmatig te evalueren.

Zou het ook niet wenselijk zijn de positie van de preventieadviseur statutair te maken? Dat wil zeggen dat de uren niet willekeurig zouden gehaald worden uit het lessenpakket maar dat men op basis van het aantal leerlingen, de onderwijsvorm en de studierichtingen, een vast aantal uren extra aan de scholen of aan de schoolgemeenschap zou toekennen die men moet gebruiken voor de functie van preventieadviseur. Ik stel vast dat het heel willekeurig gebeurt op de scholen. Sommige adviseurs worden belast met taken binnen het bestek van een aantal uren dat veel te gering is. Sommige adviseurs hebben een opleiding gevolgd, andere minder. Het toekennen van uren aan de adviseur wordt soms afgewogen tegen de pedagogiek van de school want dan moeten de klassen iets groter zijn als men lessen afneemt om aan de preventieadviseur toe te kennen.

Om die willekeur uit te schakelen stel ik voor om een vast aantal uren met een aantal criteria toe te kennen aan de scholen. Ik vraag me ook af of het niet wenselijk zou zijn om in het kader van gezondheid en veiligheid aan nijverheids- en technische scholen een kwaliteitslabel 'veilige school' toe te kennen, dat is gerelateerd aan de veiligheidsnormen en de jaarlijks behaalde resultaten in verband met die normen.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: De internettenwerkgroep werd opgericht na de Welzijnsconferentie die einde vorig schooljaar, 23 mei 2008, op initiatief van het GO! en de koepels werd gehouden. De initiatiefnemers stelden toen zeven actiepunten voor. De werkgroep ging op 14 november van start en zal in mei 2009 haar bevindingen in een rapport opleveren. Intern werd al afgesproken om de zeven actiepunten in verschillende subcommissies verder uit te werken. Momenteel zijn er dus nog geen voorstellen gekend.

De zorg voor gezondheid is een van de pedagogische opdrachten van de school. De overheid formuleerde voor gezondheidseducatie inhoudelijke doelen die we terugvinden in de eindtermen. Bijgevolg valt dit aspect onder toezicht van de onderwijsinspectie. De onderwijsinspectie is daarnaast ook decretaal belast met het toezicht op de hygiëne en bewoonbaarheid van de lokalen.

In het schooljaar 2004-2005 werden de scholen gestimuleerd om actief een intern gezondheidsbeleid te voeren. Het daaropvolgende schooljaar voerde de onderwijsinspectie een steekproef uit naar de stand van zaken in het leerplichtonderwijs. Hierover werd gerapporteerd in de Onderwijsspiegel 2005-2006. In het algemeen bleek toen dat de meeste scholen zeker aandacht besteedden aan gezondheid, maar dat de diepgang van die aandacht en de effecten op leerlingengedrag eerder beperkt bleef. De onderwijsinspectie weet dit toen aan verschillende zaken: geen selectie van prioriteiten, geringe betrokkenheid van alle partijen, te fragmentarische acties, niet doorlopen van de kwaliteitscirkel waarbij men doelen formuleert, nagaat of doelen worden bereikt, doelen worden bijgestuurd en dergelijke.

De onderwijsinspectie stelde anderzijds de vraag naar de haalbaarheid van de talrijke en hoge verwachtingen die aan scholen worden gesteld. Intussen werken de scholen ook aan een gezondheidsbeleidsplan. Die idee werd een drietal jaren gelanceerd maar werd nog niet aan een systematische externe evaluatie onderworpen.

U pleit ervoor om met aparte middelen van de preventieadviseur een statutair ambt te maken. Dit roept

echter enkele bezwaren op. De federale regelgeving legt de onafhankelijke positie vast van de preventieadviseur ten aanzien van de werkgever. Vraag is dan in welke mate we de verantwoordelijkheid van de werkgever bij de individuele school, dan wel bij het schoolbestuur moeten leggen. GO! heeft daarom geopteerd om een aantal schooloverstijgende preventieadviseurs aan te stellen. Voor het officieel gesubsidieerd onderwijs kan de preventieadviseur van bijvoorbeeld stad of gemeente ook in die hoedanigheid functioneren voor de scholen van die stad of gemeente. Voor het vrij gesubsidieerd onderwijs kan men een preventieadviseur toewijzen aan alle scholen van eenzelfde inrichtende macht. De bevoegdheid strekt zich dan uit over verschillende regio's, over verschillende scholengemeenschappen. Andere constructies zijn evenwel ook denkbaar.

De vraag is echter of het wel aan de overheid toekomt om één bepaald model op te leggen. Het lijkt meer aangewezen de schoolbesturen vrij te laten bij het invullen van deze wettelijke verplichting. Dat betekent uiteraard niet dat het niet zinvol zou zijn om deze problematiek grondig te bekijken. Een van de subcommissies waarnaar verwezen wordt in de eerste vraag, buigt zich specifiek over dit punt. Het aangekondigde rapport zal ongetwijfeld duidelijke voorstellen formuleren over dit aspect. Het lijkt me aangewezen dit rapport af te wachten.

Veiligheid is uiteraard belangrijk voor technische en nijverheidsscholen, maar evenzeer voor andere scholen. Het toekennen van een veiligheidslabel aan een bepaald type van scholen dreigt het begrip 'veiligheid' te reduceren tot een kwestie van veiligheidsvoorzieningen in een werkplaats. De essentie van de Welzijnswet is juist veel ruimer: het gaat zowel over veiligheid in enge zin als over welzijn in brede zin. De Welzijnswet beslaat zeven domeinen van welzijn, gaande van arbeidsveiligheid over psychosociale belasting tot ergonomie. Een brede opvatting over welzijn is daarnaast ook van fundamenteel belang vanuit de maatschappelijke opvoedende missie van de school. Deze maatschappelijke missie impliceert een cultuur van welzijn op school en het bijbrengen van een attitude van welzijn bij alle leerlingen. Specifiek bij de leerlingen van technische en nijverheidsrichtingen impliceert dit ook een arbeidsattitude.

Samengevat: het gaat bij veiligheid in onderwijscontext over zoveel meer dan over een veilige infrastructuur. Een kwaliteitslabel voor één specifieke groep van scholen dreigt mijns inziens te leiden tot een zekere vereniging en beperking van visie en inzichten. Om die reden overweeg ik dat niet.

De voorzitter: Mevrouw Van Kerrebroeck heeft het woord.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Mijnheer de minister, bepaalde zaken kan ik wel degelijk volgen.

Toch is er een tegenstelling. U zegt dat de preventieadviseur een onafhankelijke positie in de school bekleedt. Hij wordt echter wel aangeduid met middelen van de school zelf. De lestijden worden toegekend aan de school. De preventieadviseur moet met die lestijden tewerkgesteld worden. Aangezien het om federale materie gaat, bekleedt hij een onafhankelijke positie. Dat lijkt me in tegenstelling te staan tot het feit dat hij benoemd is, een rechtspositie krijgt doordat hij uren krijgt toegewezen door de school. *(Opmerkingen van de heer Robert Voorhamme)*

Minister Frank Vandenbroucke: In een bedrijf is dat natuurlijk ook zo.

Ik wil daarover nadenken. Het is niet zwart-wit. De twee verschillende vragen en suggesties zijn heel relevant. Zoals de heer Voorhamme heeft gezegd, komt dat nogal veel voor. De federale wetgeving zegt dat iemand onafhankelijk moet zijn in deze of gene betekenis, maar hij wordt wel betaald door het bedrijf.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: In heel wat scholen kent men twee of drie uren toe aan een of andere goedwillige persoon, die mag opdraaien voor al het werk. Maar eigenlijk volstaan die paar uur niet. Dat is eigenlijk mijn grootste zorg. Als men ter plaatse gaat kijken, zal men zien dat er een verschil is van school tot school. Ik kan u gevallen geven van scholen waar één persoon met een halftijdse of éénderdeopdracht voor alles moet instaan, terwijl er op andere plaatsen mensen zijn die volledig vrijgesteld zijn. Om die willekeur tegen te gaan, moet men toch eens nagaan of er andere richtlijnen mogelijk zijn.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Mevrouw Monica Van Kerrebroeck treedt opnieuw als voorzitter op.*

Vraag om uitleg van mevrouw Laurence Libert tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de communicatie aan scholen over softdrugs

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Mevrouw Laurence Libert: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, via de media vernamen we dat de voorbije weken een school in Limburg kampte met een drugsproblematiek. Deze school heeft hiermee helaas de pers gehaald, maar veel andere Vlaamse scholen worden op een of andere wijze geconfronteerd met drugs, en dan meer specifiek softdrugs. Bij ondervraging

van de leerlingen bleek dat er velen gewoonweg niet op de hoogte waren dat het consumeren van softdrugs, laat staan het verkopen ervan, niet mag. Er heerst dus verwarring over het verbod op softdrugs.

Er is in de media de afgelopen weken veel te doen geweest over softdrugs, en dan meer specifiek over de mogelijke verhuis van coffeeshops in Maastricht naar de grens met Vlaanderen. Het gaat hier vooral over de overlast die coffeeshops met zich mee zouden kunnen brengen. Toch mogen we ook bij deze discussie niet uit het oog verliezen dat het gebruik van softdrugs schadelijke gevolgen heeft, zeker voor jongeren. Bovendien is het bezit en de handel in softdrugs in se nog altijd verboden in Vlaanderen en België.

Als we naar Nederland kijken waar een echt gedoogbeleid bestaat, dienen we toch ook de aandacht te vestigen op de recente evoluties. In Amsterdam komt men terug op het gedoogbeleid. Daar worden 43 coffeeshops gesloten omdat ze zich te dicht in de nabijheid van scholen situeren. Ze merken dat de aanwezigheid van die coffeeshops een negatief effect heeft bij de leerlingen in die scholen. Het blijft belangrijk dat schooldirecties, leerlingen, maar ook ouders erop worden gewezen dat het gebruik en de verkoop van softdrugs verboden is in ons land en te wijzen op de gevaren die drugs met zich mee brengen.

Mijnheer de minister, welke preventieve maatregelen hebt u genomen om het gebruik en dealen van softdrugs in scholen te vermijden en volledig tegen te gaan? Welke communicatiemiddelen zult u inzetten om jongeren, directies en ouders correct te informeren over de al dan niet legaliteit van softdrugs en de gevaren ervan?

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mijnheer de minister, ik heb de zaak eens onderzocht. Alleen al tijdens deze legislatuur zijn hierover al heel wat vragen gesteld in deze commissie. Als ik uw antwoorden zeer kort samenvat, dan zegt u eigenlijk steeds dat de zaak zal worden opgevolgd en dat het probleem wordt geïntegreerd in het volledige gezondheidsbeleid dat we op scholen willen voeren. Ik zou van de gelegenheid gebruik willen maken u te vragen om in het gezondheidsbeleid de nadruk te leggen op heel de drugsproblematiek.

In antwoord op een vraag die mevrouw Martens in 2005 heeft gesteld, zegt u dat de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD) goede resultaten opmerkt inzake de preventie. In 2006 stelt u dat volgens diezelfde VAD er een stabilisatie, en zelfs een lichte daling van het alcohol- en ander drugsgebruik bij schoolgaande jongeren op te merken is. Kunt u bevestigen dat deze trend zich doorzet? Of was dat maar één keer? In de media komen natuurlijk altijd de niet zo positieve

berichten over deze problematiek aan bod. Als men daar echter op afgaat, dan zou men denken dat die tendens zich niet heeft doorgezet.

Mevrouw Libert, ik ben zeer blij dat u hier stelt dat het gebruik van softdrugs schadelijk is, zeker bij jongeren. Ik zou echter wel graag hebben dat uw partij daar eenduidig over communiceert. Als ik me niet vergis, zijn er in uw partij mensen die zeggen dat één jointje toch geen kwaad kan.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw Libert, ik probeer alle scholen te stimuleren tot het voeren van een totaalbeleid inzake drugs. Dat drugsbeleid van de school moet ingebed zijn in een meer algemeen gezondheidsbeleid en het mag zich niet enkel richten op softdrugs, maar ook op alle psychoactieve stoffen die een risico vormen voor de gezondheid, zoals tabak, alcohol en medicatie, en ook op niet aan middelen gebonden verslavingen, zoals gokken. De eindtermen en ontwikkelingsdoelen zijn daar de uitgangsbasis voor.

In een dergelijk totaalbeleid is er niet alleen aandacht voor het onderwerp in de lessen, maar worden er ook structurele maatregelen genomen en worden er met de jongeren en hun ouders regels vastgelegd en afspraken gemaakt. Dat gaat dan niet alleen over dealen op school, maar evenzeer over jongeren die in de problemen zitten omwille van hun druggebruik.

De ondersteuning voor scholen om werk te maken van een totaalbeleid inzake drugs komt van de VAD. De VAD heeft in het kader daarvan verschillende instrumenten om een drugsbeleid op school te implementeren. Zo is er onder meer 'Drugbeleid op school', kortweg DOS genoemd. De VAD biedt secundaire scholen ook de mogelijkheid een leerlingenbevraging te organiseren. De leerlingenbevraging is een instrument voor scholen waarmee ze hun drugbeleid kunnen optimaliseren. Als er bijvoorbeeld uit de leerlingenbevraging naar voren zou komen dat jongeren onvoldoende over de drugswetgeving zijn geïnformeerd, dan kan de school daarin ondersteund worden.

De VAD besteedt in het materiaal dat voor de scholen is ontwikkeld uitvoerig aandacht aan de wetgeving in verband met softdrugs, onder meer in de publicatie 'Juridische handvatten voor het gebruik en misbruik van alcohol en andere drugs op school'. Deze publicatie bevat juridische achtergrondinformatie voor scholen die alcohol- en andere drugsproblemen op een beleidsmatige en constructieve manier willen benaderen. Ook in 'Maat in de shit', een pakket dat vooral voor jongeren is bedoeld, komt de wetgeving over softdrugs aan bod. En voor ouders zijn er bijvoorbeeld de publicaties

‘Kinderen, drugs en de wet. Recht op antwoord’ en ‘Tieners, alcohol en drugs. Informatie voor ouders van 10- tot 12-jarigen’. Ik geef hier nu slechts een paar voorbeelden van publicaties waarin de drugswetgeving is aangehaald. Voor een volledig overzicht verwijs ik graag naar de website van VAD.

Zoals uit mijn eerste antwoord blijkt, is er heel wat materiaal voorhanden opdat iedereen, zowel scholen, als jongeren en ouders zich grondig zou kunnen informeren over de wetgeving in het algemeen en softdrugs in het bijzonder. Het komt erop aan dat iedereen zijn weg daar naartoe vindt. Ik zal met het Agentschap voor Onderwijscommunicatie en de VAD nagaan hoe de scholen, de ouders en de jongeren daar nog beter attent op kunnen worden gemaakt. Een van de mogelijkheden is dat in SCHOOLdirect en in Klasse voor Ouders hierover nog eens extra gecommuniceerd wordt.

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Mevrouw Laurence Libert: Mijnheer de minister, ik ben blij dat u dat toch nog gaat kijken welke acties u kunt ondernemen om meer te communiceren. In de huidige situatie zijn drugs inderdaad verboden. Dat is dan ook de communicatie die gevoerd moet worden. In de school waarover ik het daarnet had, bleek dat de leerlingen gewoon niet wisten dat ze iets verkeerd hadden gedaan. Jongeren moeten wel degelijk op de hoogte zijn dat het niet kan.

Daarbij komt nog dat sommige leerkrachten durven beweren dat een jointje minder erg zou zijn dan een pint. Het kan absoluut niet dat leerkrachten zoiets verkondigen.

Mijnheer de minister, ik kijk uit naar de maatregelen die u zult nemen.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Het is natuurlijk gemakkelijk te zeggen dat men iets niet weet.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

De heer Leo Pieters: Mevrouw de voorzitter, men heeft het hier over softdrugs. Ik heb al verscheidene bijeenkomsten op scholen bijgewoond. Mensen van verschillende instanties geven aan dat ze de term ‘softdrugs’ eigenlijk niet meer willen gebruiken. Dat kan misschien ook een oplossing bieden voor die school of die leerlingen die beweren dat ze het niet meer weten. Deskundigen geven aan dat we moeten praten over drugsverslaving. Softdrugs horen daar ook onder. Ik roep op om de term ‘softdrugs’ niet meer te gebruiken, ook niet in de communicatie.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
